

Данило
ЯНЕВСЬКИЙ

*Євген Коновалець.
Андрій Мельник.
Портрети на тлі епохи
Перша спроба
наукової біографії*

Харків
«ФОЛІО»
2023

Вступ

Впродовж десяти років, що минули після вбивства Євгена Коновальця та смерті з природних причин Андрія Мельника, їхні імена були в буквальному сенсі цього слова репресовані: навіть професійним історикам дізнатися про них, відомих діячів українського галицького націоналістичного руху, було практично неможливо. Тотальний «бан» розповсюджувався на всі без винятку публікації. Самозрозуміло, окрім комуністичних, які не шкодували чорної фарби та уїдливих негативних оцінок.

Міцну греблю щільного замовчання прорвало після проголошення Незалежності. Вивченням історії ОУН та його вождів заходилися професіонали: співробітники як мінімум трьох академічних інститутів (історії України, політичних та етнопонаціональних досліджень (колишній Інститут історії КПРС), археографії та джерелознавства імені М. Грушевського). Не пасли задніх науковці Інституту національної пам'яті, Центру досліджень визвольного руху, численних профільних кафедр вищих навчальних закладів.

Всі дослідження, очевидно, оплачувалися і з державного бюджету, і коштом іноземних грантів, і фінансувалися іншими позабюджетними ресурсами. Титанічні зусилля були спрямовані як на максимально можливе покращення національної історії, так і на підгонку відомих фактів під задалегідь затребуваного новою, незалежною владою наративу «національно-визвольних змагань українського народу». На думку абсолютної більшості науковців та пропагандистів вищою точкою отих «змагань» стало проголошення 24 серпня 1991 р. комуністичною більшістю Верховної ради УРСР та їх тимчасовими попутниками з табору «національно-демократичних сил» державної незалежності України.

Академічна «Енциклопедія історії України», квінтенція численних досліджень і на цьому герці, повідомляє про такі результати ледь не сторічних пошуків та узгальнень всіх зацікавлених сторін:

«Коновалець Євген (псевдоніми — Віра, Валентин, Вірленко, Вірський, Дід, Дідько, Дядько, Мудрий, Святослав; 14.06.1891 — 23.05.1938) — військовий і політичний діяч, полковник Армії Української Народної Республіки, командант Української військової організації, голова Проводу українських націоналістів (з 1927), голова Організації українських націоналістів (з 1929)¹. ... Проти нього в Роттердамі (Нідерланди) співробітни-

¹ Є. Коновалець став головою Проводу українських націоналістів за два роки до народження Організації українських націоналістів.

ком радянських спецслужб було вчинено терористичний акт, унаслідок якого Коновалець загинув».

«Мельник Андрій Атанасович (12.12.1890 — 01.11.1964) — військовий і політичний діяч українського національно-визвольного руху. ...Після загибелі Є. Коновальця в травні 1938 року став головою Проводу українських націоналістів², 1939-го затверджений на цій посаді 2-м Великим збором українських націоналістів у Римі (Італія)³. 1947 року іменованій довічним головою ОУН, яку очолював до 1964 року».

Популярний та загальнодоступний інтернет-ресурс, який для мільйонів україномовних користувачів є головним джерелом інформації про навколишній світ, констатує: згідно із національним законодавством обидва діячі «можуть бути зараховані до борців за незалежність України у ХХ столітті».

² Як встановили сучасні авторитетні дослідники, 11 жовтня 1938 р. «вужчий» Провід українських націоналістів (Омелян Сенік, Ярослав Барановський, Ріхард Ярій) ухвалив призначити «полковника Мельника» головою ПУН. Див.: Андрій Мельник. 1890 — 1964. Спогади. Документи. Листування / Упорядники О. Кучерук, Ю. Черченко. — Київ : Вид-во імені Олени Теліги. — 2011.

³ Як і чому фаховий лісник, багаторічний управитель майном Митрополита Андрея Шептицького, який відійшов від політичної діяльності, «злетів» на позицію безпелеційного вождя ОУН і перебував на ній до останнього дня життя — також поза увагою численних дослідників та щирих прихильників ОУН.

Перед тим, як з'ясувати як, де, коли і за незалежність якої України боролися ці дві, без щонайменшого сумніву історичні постаті, ознайомимося із Законом «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті»⁴ на підставі якого і Є. Коновалець, і А. Мельник можуть бути зараховані до національного Пантеону «борців за незалежність».

Отож:

«Закон спрямований на визнання учасників боротьби за незалежність України у XX столітті головними суб'єктами боротьби за відновлення державної незалежності України – борцями за незалежність України у XX столітті, встановлення правового статусу борців за незалежність України у XX столітті, визначення права такої категорії осіб на отримання державних та муніципальних соціальних гарантій. Цей Закон також спрямований на визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у XX столітті, визначення напрямів державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті та встановлення відповідальності за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті.

Стаття 1. Правовий статус борців за незалежність України у XX столітті

⁴ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 25, ст. 190.

1. Борцями за незалежність України у ХХ столітті визнаються особи, які брали участь у всіх формах політичної, збройної та іншої колективної чи індивідуальної боротьби за незалежність України у ХХ столітті у складі таких органів влади, організацій, структур та формувань:

1) органи влади Української Народної Республіки, включаючи, зокрема, Українську Центральну Раду, Генеральний секретаріат Української Центральної Ради (Української Народної Республіки), Раду народних міністрів Української Народної Республіки, Уряд Української Народної Республіки в екзилі (Державний центр Української Народної Республіки), генеральні секретарства, міністерства, ресорти Української Народної Республіки, у тому числі в екзилі, дипломатичні місії Української Народної Республіки за кордоном, місцеві органи влади Української Народної Республіки, Всеукраїнський національний конгрес, Всеукраїнський центральний повстанський комітет (Центральний український повстанський комітет, ВУЦПК, Цупком), Трудовий конгрес України (Конгрес трудового народу України, Всеукраїнський трудовий конгрес), Директорію Української Народної Республіки, Державну народну раду, Раду Республіки Української Народної Республіки, Українську Національну Раду, Президента Української Народної Республіки в екзилі;

2) органи влади Української Держави (Гетьманату), включаючи, зокрема, Раду міністрів Української Держави, Малу Раду міністрів Української Держави, міністерства Української

Держави, дипломатичні представництва та місії Української Держави за кордоном, місцеві органи влади Української Держави, Гетьмана, Державний сенат Української Держави, Генеральний суд Української Держави;

3) органи влади Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), включаючи, зокрема, Українську Національну Раду Західноукраїнської Народної Республіки, Державний секретаріат Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), секретарства (міністерства) Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), посольства, дипломатичні представництва та місії Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки) за кордоном, місцеві органи влади Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), президента (диктатора) Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки);

4) органи влади Східно-Лемківської (Команчанської, Команецької) Республіки та Гуцульської Республіки, включаючи управу, комендатуру міліції та Комісаріат повіту Саніцького у Вислоці Великій, Гуцульську Народну Раду;

5) органи влади Карпатської України (Підкарпатської Русі), включаючи, зокрема, Сойм Карпатської України, уряд Карпатської України, міністерства Карпатської України, місцеві органи влади

Карпатської України, Президента Карпатської України;

6) військові, безпекові, інші мілітарні, воєнізовані або парамілітарні формування та частини Української Народної Республіки, Української Держави (Гетьманату), Західноукраїнської Народної Республіки, Східно-Лемківської (Команчанської, Команецької) Республіки та Гуцульської Республіки, Карпатської України, включаючи, зокрема, Українських Січових Стрільців (УСС), Дієву армію Української Народної Республіки, Галицьку армію (Українську Галицьку Армію), Повстанчу армію України, Організацію народної оборони «Карпатська Січ»;

7) політичні партії, інші громадські організації до утворення та під час існування Української Народної Республіки, Української Держави, Західноукраїнської Народної Республіки (Західної області Української Народної Республіки), Карпатської України (Підкарпатської Русі), метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України;

8) повстанські, партизанські загони, які діяли на території України у 1917-1930 роках і метою діяльності яких були боротьба за здобуття, захист або відновлення незалежності України, включаючи загони Холодноярської, Медвинської республік, Волинську повстанську (повстанчу) армію;

9) Українська військова організація (УВО);

10) Організація українських націоналістів (ОУН);

11) Народно-визвольна революційна організація (НВРО);

12) Українська повстанська армія (УПА);

13) Українська повстанча армія отамана Тараса Боровця (Бульби) «Поліська Січ», Українська народна революційна армія (УНРА);

14) Українська Головна Визвольна Рада (УГВР), включаючи Закордонне представництво Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР);

15) Антибільшовицький блок народів (АБН);

16) Українська Гельсінська спілка (група) (УГС, УГГ);

17) організації українського визвольного руху другої половини ХХ століття, включаючи, зокрема, групу «Наша зміна», організацію «Пробоем», групу Василя Бучковського, групу «Об'єднана партія визволення України» (ОПВУ), організацію «Загін юних повстанців» (ЗЮП), групу Богдана Стефанюка, підпільну організацію «Об'єднання» (1956-1959 роки), Український національний комітет, Український робітничо-селянський союз (Ходорівська група), Українську національну партію, Українську робітничо-селянську спілку (УРСС), Український національний фронт, Український національно-визвольний фронт, Спілку української молоді Галичини, Стебниківську групу, Росохацьку групу, Українську загальнонародну організацію (УЗНО, УНФ-2);

18) організації, створені особами, які зазнали політичних репресій за участь у боротьбі за незалежність України у ХХ столітті, у радянських тюрмах, таборах або табірних відділеннях для боротьби за свої громадянські або інші права;

19) Народний Рух України за перебудову (Народний Рух України) до 24 серпня 1991 року;

20) інші організації, структури або формування, що існували протягом ХХ століття (до 24 серпня 1991 року) і метою діяльності яких було здобуття (відновлення) або захист незалежності України. Перелік таких організацій, структур та формувань затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 2. Основи правового статусу борців за незалежність України у ХХ столітті

1. Держава визнає, що борці за незалежність України у ХХ столітті, визначені у статті цього Закону, відіграли головну роль у відновленні української державності, закріпленої Актом проголошення незалежності України, ухваленим Верховною Радою України 24 серпня 1991 року, що є основною передумовою надання правового статусу та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті.

2. Правовою основою надання правового статусу борцям за незалежність України у ХХ столітті є міжнародні акти та національне законодавство України, відповідно до положень яких держава вважає правомірними форми і методи боротьби за незалежність України у ХХ столітті.

Стаття 3. Соціальні гарантії борців за незалежність України у ХХ столітті та членів їхніх сімей

1. Держава може надавати соціальні гарантії, пільги або інші виплати борцям за незалежність України у ХХ столітті та членам їхніх сімей.

2. Органи місцевого самоврядування можуть за рахунок коштів місцевих бюджетів надавати додаткові соціальні гарантії, пільги або інші виплати борцям за незалежність України у XX столітті та членам їхніх сімей.

Стаття 4. Визнання нагород та військових ступенів борців за незалежність України у XX столітті

1. Державою визнаються державні та військові нагороди (відзнаки) та військові ступені борців за незалежність України у XX столітті, надані їм органами влади, організаціями, структурами або формуваннями, що зазначені у статті 1 цього Закону.

Стаття 5. Державна політика щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті

1. Держава забезпечує всебічне вивчення історії про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті.

2. Держава вживає заходів, спрямованих на підвищення поінформованості суспільства та привернення уваги громадськості до історії боротьби та борців за незалежність України у XX столітті, розробляє та вдосконалює навчальні плани, підручники, програми та заходи з метою вивчення історії боротьби та борців за незалежність України у XX столітті, поширює об'єктивну інформацію в Україні та світі про боротьбу та борців за незалежність України у XX столітті.

3. Держава заохочує та підтримує діяльність неурядових установ та організацій, що здійснюють дослідницьку та просвітницьку роботу з питань вивчення історії боротьби та борців за незалежність України у XX столітті.

4. Держава сприяє увічненню пам'яті про борців за незалежність України у XX столітті, зокрема, шляхом пошуку, обліку, впорядкування та збереження місць їх поховання на території України та за кордоном, створення меморіальних комплексів та поховань, спорудження та відновлення пам'ятників, пам'ятних знаків, увічнення імен або псевдонімів борців та формувань, зазначених у статті 1 цього Закону, у назвах об'єктів топоніміки населених пунктів або адміністративно-територіальних одиниць, назвах географічних об'єктів, виготовлення друкованої, кіно- та відеопродукції, сприяння діяльності щодо сценічного та іншого художнього втілення образів борців за незалежність України у XX столітті.

Стаття 6. Відповідальність за порушення законодавства про статус борців за незалежність України у XX столітті

1. Громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які публічно виявляють зневажливе ставлення до осіб, зазначених у статті 1 цього Закону, перешкоджають реалізації прав борців за незалежність України у XX столітті, несуть відповідальність відповідно до законодавства.

2. Публічне заперечення факту правомірності боротьби за незалежність України у XX столітті

визнається наругою над пам'яттю борців за незалежність України у ХХ столітті, приниженням гідності Українського народу і є протиправним.

Стаття 7. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України П. Порошенко

м. Київ, 9 квітня 2015 р.

№ 314-VIII

Оскільки згідно із п. 1 ст. 5 Закону держава зобов'язалася «забезпечити» всім охочим «всебічне вивчення історії про боротьбу та борців за незалежність України у ХХ столітті», скористаюся і я цією унікальною можливістю. Тим більше, що, згідно п. 3 тої самої статті мене, як засновника громадської організації (ГО) Ukrainian Media Network, держава мала б таки всіляко заохочувати та сприяти.

Але — ні.

Тому спробую розібратися самостійно. Без найменшої державної підтримки. Крок за кроком. Потихесеньку. Почну, як годиться, від початку. Як завжди — ніяких оцінювальних, тим більше емоційно забарвлених оцінювальних і штучних ідеологічних конструкцій. Тільки факти та тільки такі, що встановлені шановними та компетентними адептами «перших», «других», «третьох» та наступних «національно-визвольних змагань», українських

(насправді — галицьких) націоналістів та їх численних, впливових та могутніх організацій.

Заради історичної справедливості зверну вашу увагу: не я перший, не я останній хто виявив зацікавлення цією темою, безумовно доволі гучним розділом історії нашого народу. На мою скромну думку, всі вони діляться на два головних табори: науковців та пропагандистів.

Перші витрачають роки для того щоби дати відповіді на питання: «що?», «хто?», «скільки?», «коли?», «де?», «за яких обставин?», «з яких причин?», «скільки це коштувало (зусиль, років, грошей, людських життів)?».

Другі на ці та подібні дрібниці часу не витрачають. Головний зміст їх численних дописів, аудіовізуальних проєктів та інших публічних виступів – хвацьке використання в рандомному порядку та в будь-якій комбінації позбавлених ментального сенсу формул «Перші (другі, треті, десяті) національно-визвольні змагання», «героїчна боротьба», «Центральна Рада — найвищий представницький орган в Україні», «структуризація політичного простору», «українські етнічні землі», «окупаційні режими», «національно-революційна організація», «генетичний код українця», «провокатори різних політичних напрямів», «українська державність», «політика пам'яті», «жертвність», «Українська національна революція», «державотворчі сили», «комуністична тоталітарна спадщина», «національно-державницька ідея» абощо.

Я нічого не вигадав! Ось лише два приклади. В передмові до белетристичного твору видатного українського

письменника Уласа Самчука «Саботаж УВО»⁵ читаємо: «УВО — Українська військова організація, що постала 31 серпня 1920 року в Празі на нараді старшин Українського Січового Стрілецтва й Української Галицької Армії. Ідейний натхненник і організатор нелегальної військової революційно-політичної формації Євген Коновалець її основним завданням бачив збереження професійних військових кадрів, які в разі виникнення військового конфлікту в Європі зможуть скласти кістяк української армії і вступити в боротьбу за незалежну Україну. Після приєднання у вересні 1921 року Східної Галичини до Польщі УВО очолила національно-визвольну боротьбу українців проти нової влади, розгорнувши організоване збройне підпілля. Закріпившись на західноукраїнських землях, організація залучала до своїх лав молодь, займалася військовим і бойовим вишколом, політичним вихованням, підпільною і просвітницькою діяльністю, видавала пропагандистську літературу, вдавалася до численних бойових акцій, серед яких вагоме місце займали замахы на польських урядовців, напади на польські державні установи і банки, саботажі.

Бойові та саботажні акції УВО викликали симпатію до організації серед населення, але водночас спричинили реакцію польської влади, яка відповіла пацифікацією «краю терором» і каральними експедиціями, що виявилися особливо брутальними щодо цивільного населення. Умиротворення сіл відбувалося шляхом тотальної ексе-

⁵ Самчук У. Саботаж УВО. — Харків : Фоліо, 2022. — С. 18.

куції, обшуків, ревізій, нищення майна, підпалів збіжжя і будинків.

Як свідчать історичні документи, спорадичні саботажі відбувалися впродовж усього часу існування УВО, найбільш масові з них припали на 1920—1922 роки; до акцій спротиву українське підпілля повернулося у 1929—1930 роках.

Ось ще одна, щоправда, довгувата, цитата з «науково-популярної книжечки» кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України та етнокомунікації Львівського національного університету ім. І. Франка, автора численних дописів про громадські, політичні, військові події та діяльність Є. Коновальця в роки «Української національної революції»⁶: «Після поразки революційних державотворчих процесів Євген ініціював та зумів організувати найсильніший у міжвоєнні десятиліття національно-визвольний рух за українську державність в етнічних межах. Рух, що виховав Шухевича, Бандеру та десятки інших українських націоналістів, що спромігся чинити опір нацистському та комуністичному тоталітарним режимам у роки Другої світової війни. Рух, що ще у ХХ ст. здобув перемогу в боротьбі за незалежність

⁶ Хома І. Євген Коновалець. — Харків: КСД, 2016. — 253 с. — (Серія «Українці. Історія нескорених»). В основі — 43 джерела, серед яких одинокі професійні дослідження, публіцистичні дописи в різних виданнях від 1990 р., але, головним чином, мемуари та оцінки сучасників подій.

України, а сьогодні продовжує змагання за державний суверенітет та гідне життя українців у своїй державі»⁷.

«Що тут не так?» — питаєте. Спойлер: нічого. Все вищенаведене — не більше як оцінювальне судження, на яке його автор має повне і беззастережне право. Гарантоване тим, що залишилося від Конституції України 1996 р. з непорахованими імплантами в її тілі. Але крім прав у кожного з нас є або, принаймні, мають бути, ще й обов'язки. Обов'язок науковця — встановлювати факти. У такому випадку ці факти встановлені, перевірені та оприлюднені десятиліття тому.

І вони такі:

УВО «фізично» існувала на території Львівського воєводства II Речі Посполитої в 1921—1929 рр. Верифіковані результати її діяльності (всі подробиці в розділі 12):

- терористичні акти та спроби замахів: 42,
- збройні грабунки та спроби збройних грабунків: 7,
- саботажно-диверсійні акції» (кількість не встановлена).

Як це, спитати б, «сприяло»/«допомагало» створенню української держави, яка фізично існувала по східному березі Збруча у формі Української Радянської Соціалістичної Республіки?

Поза межами будь-якої дискусії право українського народу, громадян України всіх національностей та віросповідань (або без них) жити гідним життям в своїй демократичній, правовій, суверенній державі. За це воюють

⁷ Хома І. Євген Коновалець. — С. 5.

сьогодні на фронті і в тилу сотні тисяч наших співгромадян, етнічних українців, а також вихідців з України (або їх нащадків) по всіх світах розсіяних.

Воюють. Не «змагаються». Ллють кров, гинуть під обстрілами, возять на фронт все, що потрібно, вивозять з поранених та загиблих, віддають передостаннє або зовсім останнє Збройним силам України... Не згинаються. Не нарікають. Працюють. Бо щасливі. А щасливі тому, серед іншого, що на клітинному рівні відчули, зрозуміли: не буде незалежної Української держави, не буде нас. Отож, ні з ким не «змагаються» ані в затишних залах, ані на стадіонах — за присутності (або без неї) глядачів, які оплатили квитки за місце на трибуні. Просто воюють і будуть — до перемоги над смертельним ворогом.

«Воювали», «змагалися» чи «боролися» за незалежну, суверенну, правову, демократичну Українську державу Євген Коновалець та Андрій Мельник? Якщо «так», то де, як, коли, в який спосіб, як довго, яким і чиїм коштом ця діяльність оплачувалася? Яким був результат цієї чи то «війни», чи то «змагання», чи то «боротьби»?

Деякі відповіді — на наступних сторінках. Їх сформулював не я. Їх сформулювали лідери, члени та прихильники Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів, численні їх дослідники, причому всі, як один, симпатики УВО та ОУН. Всі виявлені ними факти оприлюднені давно, неодноразово цитувалися в дисертаціях, наукових і не дуже монографіях, популярних довідкових інтернет-ресурсах, численних статтях

в засобах масової (дез)інформації — як апологетичних, так і таких, що часами і небезпідставно претендують на «наукову» безсторонність, зваженість, об'єктивність.

Я просто їх зібрав, співставив, звів в один текст. Дозволив собі сформулювати декілька питань. Підкреслюю: питань. Не відповідей. І, тим більше, оцінок.

Все це стало можливим виключно і завдяки Збройним силам України, волонтерам та всім причетним до — словом і ділом.

1. Початки

Вони народилися в Австро-Угорській імперії. Ця держава, (її також часто називають «Дунайською» або Австрійською імперією, Австро-Угорщиною / Die Österreichisch-Ungarische Monarchie) була приватною власністю однієї з наймогутніших європейських династій — Дому Габсбургів (Haus Habsburg). Представники Дому в XII-XIX століттях були Імператорами Священної Римської імперії, в різні роки та століття володіли Мексикою, Німеччиною, Іспанією, Португалією та інших сучасних європейських країн.

Герб Дому Габсбургів.
Суспільне надбання

Від 1867 р. Австрійська частина двоєдиної монархії, так звана Цислейтанія (Cisleithanien або Die im Reichsrat vertretenen Königreiche und Länder) управлялася на підставі Конституції та законів, які ухвалювала двопалатна Імперська Рада (Райхстрат, Reichsrat). Складалася вона з Палати панів (Палати шляхти), яких призначав особи-

Reichs-Gesetz-Blatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

Jahrgang 1867.

LXI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 22. December 1867.

III.

Gesetz vom 21. December 1867,

wodurch das Grundgesetz über die Reichsvertretung vom 26. Februar 1861 abgeändert wird.

Wirksam für Böhmen, Dalmatien, Galizien und Podomerien mit Krakau, Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnten, Krain, Bukowina, Mähren, Schlesien, Tirol und Vorarlberg, Istrien, Dalmatien, und Gradiška, dann die Stadt Triest mit ihrem Gebiete.

Mit Zustimmung der beiden Häuser des Reichsrathes finde Ich das Grundgesetz über die Reichsvertretung vom 26. Februar 1861 abzuändern und dasselbe hat zu lauten, wie folgt:

§. 1. Zur gemeinsamen Vertretung der Königreiche Böhmen, Dalmatien, Galizien und Podomerien mit dem Großherzogthume Krakau, des Erzherzogthumes Oesterreich unter und ob der Enns, der Herzogthümer Salzburg, Steiermark, Kärnten, Krain und Bukowina, der Markgrafschaft Mähren, des Herzogthumes Ober- und Niederschlesien, der gefürsteten Grafschaft Tirol und des Landes Vorarlberg, der Markgrafschaft Istrien, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiška und der Stadt Triest mit ihrem Gebiete ist der Reichsrath berufen. Der Reichsrath besteht aus dem Herrenhause und dem Hause der Abgeordneten.

Niemand kann gleichzeitig Mitglied beider Häuser sein.

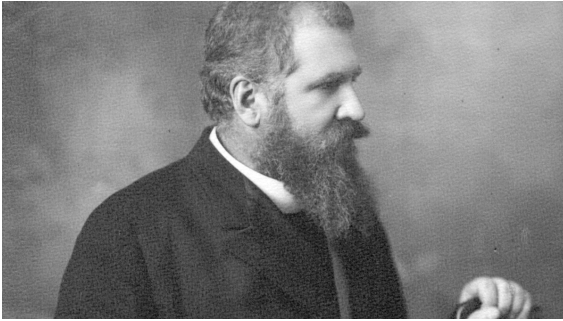
§. 2. Mitglieder des Herrenhauses sind durch Geburt die großjährigen Prinzen des kaiserlichen Hauses.

§. 3. Erbliche Mitglieder des Herrenhauses sind die großjährigen Häupter jener inländischen Adelsgeschlechter, welche in den durch den Reichsrath vertretenen Königreichen und Ländern durch ausgezeichneten Grundbesitz hervorragten und welchen der Kaiser die erbliche Reichsrathswürde verleiht.

§. 4. Mitglieder des Herrenhauses vermöge ihrer hohen Kirchenwürde in den durch den Reichsrath vertretenen Königreichen und Ländern sind alle Erzbischöfe und jene Bischöfe, welchen fürstlicher Rang zukommt.

Перша сторінка Австрійської Конституції

сто Імператор та Палати депутатів (Палати послів), яких делегували земельні палати всіх частин двоєдиної держави. Членами першої були, зокрема, Митрополит, граф Андрей Шептицький та видатний український письменник Василь Стефаник.

Митрополит Андрей Шептицький (1865—1944 рр.).
Суспільне надбання

Василь Стефаник (1871—1936 рр.).
Суспільне надбання

Від 1907 року в цій державі було запроваджено загальне виборче право для чоловіків від 24 років. Спільними для обох частин імперії (Австрії та Угорщини) були лише три міністерства: закордонних справ, фінансів, військово-морське.

Системною проблемою Дунайської монархії, яка стала одним з чинників утворення 1918 року на її території низки національних держав було те, що в австрійській частині політична влада належала німцям, в угорській, так званій Транслейтанії, — угорцям. При цьому представники інших 25 національних груп (їх частка в загальній кількості підданих Габсбургів була питомо великою), зокрема українці, такого привілею не мали.

ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ

Затишний старовинний Зашків відомий з XIV століття, якщо зовсім точно, то, принаймні з року першої письмової згадки про нього в 1377 року.

Нині це частина Шевченківського району Львова, Львівської територіальної громади, отже належить до міської ради.

Найбільш відомо щорічним (принаймні так стверджує всім доступне джерело) етнічним фестивалем «Купальський вінок».

Панорама с. Зашків. Сучасний вигляд.
Суспільне надбання

Хата родини Коновальців. Сучасний вигляд.
Суспільне надбання

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Початки	21
Розділ 2. «Велика війна»	57
Розділ 3. Полон	81
Розділ 4. Революційна Україна: люди і території	109
Розділ 5. Революційна Україна: події	119
Розділ 6. Революційна Україна: Галицько-Буковинський комітет	141
Розділ 7. Галицько-Буковинський курінь, «січовики» та «гайдамаки»	159
Розділ 8. Українська Держава та галичани	191
Розділ 9. Борці за волю України: Директорія УНР	225
Розділ 10. Луцьк — Львів — Відень — Прага, або Хто і де «народив» УВО?	265
Розділ 11. Останні роки на рідних землях. УВО та гроші	298
Розділ 12. УВО та спецслужби	323
Розділ 13. Народження ОУН	347
Розділ 14. Арифметика терору	366
Розділ 15. 23 травня 1938 року	397
Розділ 16. Андрій Мельник — Вождь ОУН	441
Розділ 17. Мельник — (не)управитель маєтків Шептицького	465
Додатки	487
Висновки. Оцінювальні судження. Long read	500